Sayı – 7

Harp Mecmuası

Yıl – 1

Mart 1332 | Fiyatı: 20 para | Cemaziyelahir 1334

İdârehâne: İstanbul – Cağaloğlu
Kapalıfurun Sokağı numro 6
(Telefon 1854)

On beş günde bir çıkar asker ve
muharebeden bahs eder risale-i musavvere

İstanbul ve vilayât için posta
ücreti de dahil olduğu halde bir
yıllık iştirak bedeli **15** kuruş

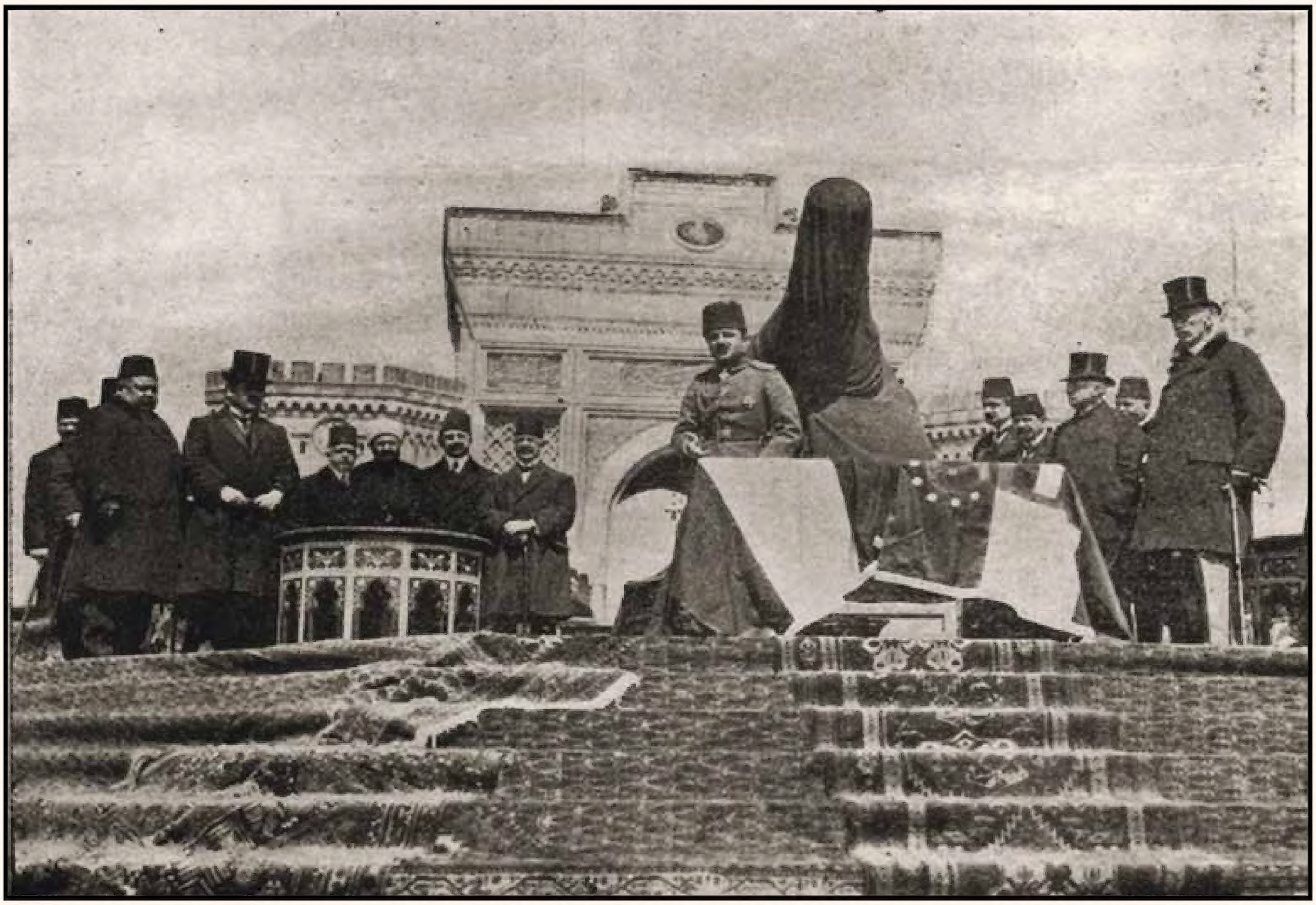

"Hatıra-i Celâdet" Topu

Sağında bulunanlar: Şehzade Mecid ve Ömer Hilmi efendiler hazeratıyla Şeyhülislam ve Sadr-ı azam paşa, Bulgaristan Sefiri, Hariciye Nazırı Halil Bey, Ziraat Nazırı Nesimi Bey Solunda bulunanlar: "Sağdan sıra ile" Almanya sefiri Kont Meternih, Avusturya sefiri Marki Pallaviçini cenabları, Hacı Adil Bey, Midhat Şükrü Bey, Polis Müdürü Bedri Bey.

Beyazıt Meydanı'na vaz' olunan topun resm-i küşâdında Başkumandan Vekili tarafından nutuk îrâd olunurken

T.C. BAŞBAKANLIK
BASIN YAYIN VE
ENFORMASYON
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Harp Mecmuası

Cemaziyelahir, 1334
(Mart 1915)

T.C. BAŞBAKANLIK
BASIN YAYIN VE
ENFORMASYON
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Mareşal Makenzen'in Sirkeci'de kendisini selamla karşılayan bir kıt'a-i askeriyemizi teftişi

Başkumandan Vekili Enver Paşa ile Mareşal Makenzen birinci defa görüşüyorlar

bi't-tab' bunlardan bahs edilmeyecekdir.

Galeriler yukarıda tarif etdiğim birinci maksad için düşman siperleri yakınına kadar vardıkdan sonra nihayetine husule getireceği tesire ve galeri nihayetinin zeminden olan mesafesine göre imla hakkı (barut, dinamit vesair mevad-ı nariye) vaz' edilir zeminden olan mesafe metre olduğu halde bu imla hakkının mikdarı da hatta üç beş tûl kadar tezayüd eder.

Sonra bu imla hakkından geriye doğru ve yine husule getireceği daire-i tesire tabi' olmak üzre galerinin içi duvar gibi örülür. Fakat bundan evvel imla hakkında galerinin medhaline kadar bir kaç aded nâkiller temdid edilir. Bunlar hitam buldukdan sonra siper dahilinde elektrik makinesi ile lağımlara ateş verilirse imla hakkının mevzu olduğu toprak kısmı kamilen ber-heva edilmiş olur.

Lağımlardan bir hüsn-i tesir hasıl edilmek için bunların münferiden değil bir kaç lağımın aynı zamanda ateş edilmesi lazımdır.

Lağım muharebatında düşmana karşı ihraz-ı faikiyet için daima düşmanın altında kalmaya gayret edilmelidir. Yani ileriye doğru galeri hafr edilirken

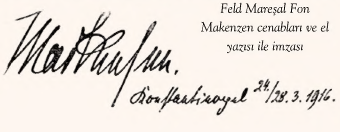

Feld Mareşal Fon Makenzen cenabları ve el yazısı ile imzası

MAKALE-İ MAHSUSA

"Altıncı sayıdan mâba'd"

Galerilerin tertib ve hafrında itina-yı mahsus şartdır. Düşmanın hiç bir vechile bunu keşf edememesi temin-i maksad için lazımdır. Çünkü aksi takdirde düşmandan mukabil lağımlar ile bizim tarafdan yapılacak lağımları tesirsiz bırakabilir.

Binaenaleyh bu lağım muharebatı bugünkü muharebelerin en esaslı ve tesirlisidir. Her iki taraf karşı karşıya bulunan siperlerinden itibaren tahte'z-zemin daimi suretde bir faaliyet ibraz etmekdedir.

Çanakkale muharebatında gerek bizim ve gerek düşman tarafından her vakit lağım muharebeleriyle uğraşılmakda olduğu her günkü tebliğ-i resmîler bildiriyordu.

Galeriler hafr edildikden sonra lağım ne suretle tertib edilir kısaca bunu da tarif edelim:

Galerilerin hafrı istihkam sınıfının vazifesi olduğu söylemiş idik. Binaenaleyh bunun ne vechile kazıldığı ve ileriye gidildikce toprağın sükut etmemesi için galer dahiline ne yolda ahşab çerçeveler vaz' edildiği buna mahsus olan talimnamede münderic olduğundan

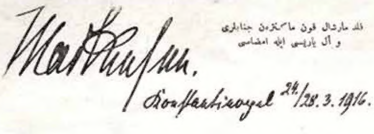

مقالۀ مخصوصه

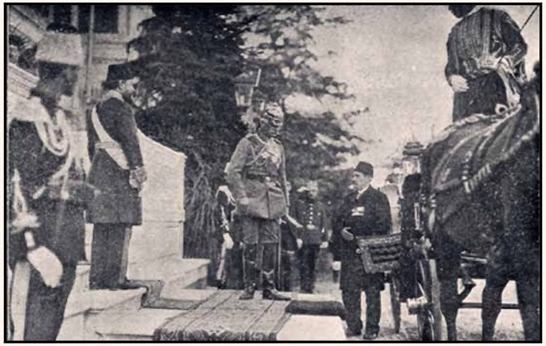

Feld Mareşal Makenzen saray-ı hümayundan avdetde

Lağım galerilerinin tûlı elli metreye kadar olabilir. Daha ziyade olursa derununda çalışacak olan efrada hava isali güçdür. Lağım galerilerinde en ziyade nazar-ı dikkate alınacak husus da havadır. Galeri içinde havanın ileriye sevki için mahsus aletler mevcuddur. Bu tertibatın cümlesi bi'ttab' mahremdir.

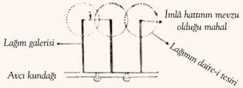

düşmanın da mukabil tertibatı his olunursa istikametine nazaran heman ânın altına inmeye ihtimam olunmalıdır. Burada kim daha altda kalırsa fâikiyet ândadır.

Galeriler hafr edilirken düşmanın katiyen bunu sezmemesi şartdır. Ânın için gayet usuletle hafriyat icra edilmelidir. Ve çıkan toprak da düşmanın tayyarelerinden saklanmak üzre siperin civarına dağıdılmalıdır.

Şekil 3
Keza lağım sandığının mukatta'-i afakîsi

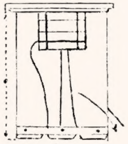

Lağım sandığının suret-i tertibi ve ifa-yı fi'il etmesi:

Sandık derununa madde-i nariye ile fitil ve fünyeler şekilde görüldüğü üzre konulur. Sandığın kapağı emniyet mili üzerine yatırılır. Bu kapağın iç tarafında tespit edilen musademe fünyelerinin emniyet halkaları aynı zamanda küçük teller ile sandığın ön cidarına rabt edilir. Sandık tahte'z-zemin konulup emniyet mili çıkarılınca sandık kapağı hafifce musademe fünyelerinin tellerine asılı kalır. Toprağın üzerine basılınca kapak sükut ederek musademe fünyesi ateşlenir ve lağım işti'al eder.

Füller Mareşal Makenzen Galata Köprüsünden geçerken

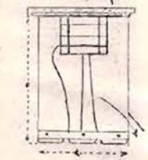

فلد مارشال ماکنزن سرای همایوندن عودتده

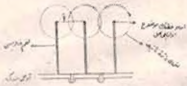

فلد مارشال ماکنزن غلطه کوپریسندن کچرکن

Medine-i Münevvere'de: Başkumandan vekili ile Dördüncü Ordu kumandanı büyük bir merasim-i dîniye ile Ravza-i Mutahhara'ya şeref-i takarrübleri

1- Beyrut Müftüsü
2- Şam nakîbü'l-eşrâfı
3- Şerif Faysal Bey
4- Veled Çelebi Efendi
5- Şam Müftüsü
6- Harem-i Şerif Müdürü
7- Cemal Paşa
8- Enver Paşa

İkinci resim — Başkumandan Vekili ile Dördüncü Ordu Kumandanı Tarsus'ta

Üçüncü resim — Başkumandan Vekili kanal yolunda günden güne terakki eden ray tefrişatını tetkikte

Dördüncü resim — Medine-i Münevvere İstasyonu'nda Başkumandan Vekili Enver Paşa

١ ٢ ٣ ٤ ٥ ٦ ٧ ٨

مدینهٔ منوره‌ده: باش قوماندان وکیلی ایله دردنجی اوردو قوماندانی بیوك بر مراسم دینیه ایله روضهٔ مطهره‌یه شرف تقربلری

١ — بیروت مفتیسی
٢ — شام نقیب الاشراف
٣ — شریف فیصل بك
٤ — ولد چلبی افندی
٥ — شام مفتیسی
٦ — حرم شریف مدیری
٧ — جمال پاشا
٨ — انور پاشا

ایکنجی رسم — باش قوماندان وکیلی ایله دردنجی اوردو قوماندانی طرسوسده.

اوچنجی رسم — باش قوماندان وکیلی قنال یولنده کوندن کونه ترقی ایدن رای تفریشاتی تدقیقده

دردنجی رسم — مدینهٔ منوره استاسیونده باش قوماندان وکیلی.

Başkumandan Vekili Bi'rü's-seb'de Dördüncü Ordu kıt'âtından kanala hareket eden bir kıt'anın resm-i geçidinde

Medîne yolunda Başkumandan Vekili: İstasyonda cemaatle öğle namazını edâdan sonra şürefâ ile müsahabede

"sağdaki resim" Başkumandan Vekili İskenderun mıntıkasında askerî manevrada

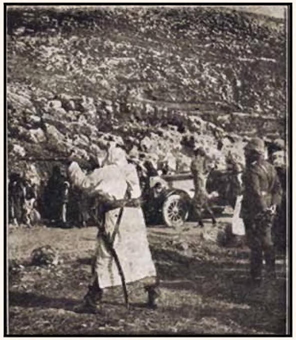

Başkumandan Vekili kanal yakınında mücahidîn rüesâsıyla görüşürlerken

"sağdaki resim" Sefer-i mücahidîn rüesâsından biri Başkumandan Vekili huzurunda nişan talimi yapıyor

باش قوماندان وکیلی بئر السبعده دردنجی اردو قطعاتندن قناله حرکت ایدن بر قطعه‌نك رسم گچیدنده

مدینه یولنده باش قوماندان وکیلی: استاسیونده جماعتله اوکله نمازینی ادادن صکره شرفا ایله مصاحبه‌ده

«صاغده‌کی رسم» باش قوماندان وکیلی اسکندرون منطقه‌سنده عسکری مانوره‌ده

باش قوماندان وکیلی قنال یقیننده مجاهدین رؤساسیله کوروشورلرکن

«صاغده‌کی رسم» سفر مجاهدین رؤساسندن بری باش قوماندان وکیلی حضورنده نشان تعلیمی یاپیور

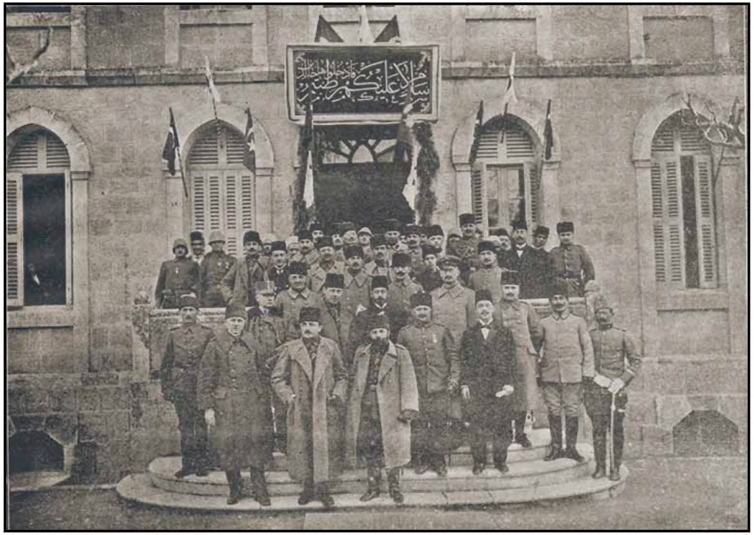

[ve Almanya ataşe militerleriyle karargah-ı umumi ve dördüncü ordu karargahından bir kısım maiyyet]

Kudüs-i Şerif'te Selahaddin Eyyûbî Medresesi'nin resm-i küşâdında

[Ortada Enver Paşa, solunda Cemal Paşa, sağında Bronzar Paşa, arkada Avusturya]

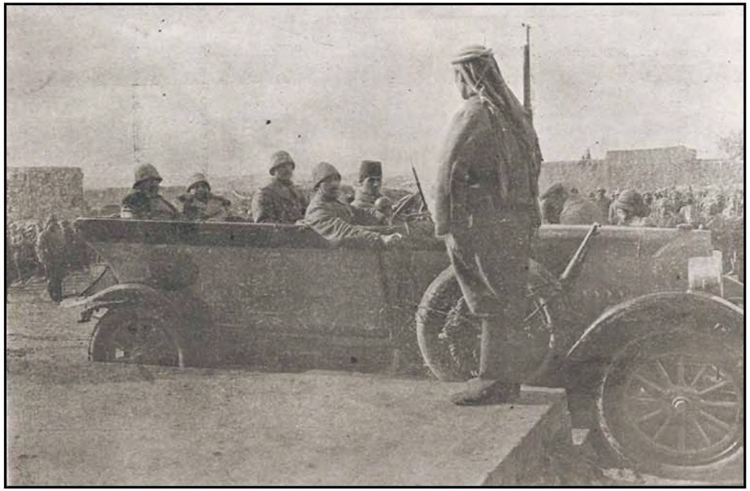

Bi'rü's-seba'da: Başkumandan vekili Enver Paşa ile Cemal Paşa – Süveyş Kanalı'na doğru teftişe hareket

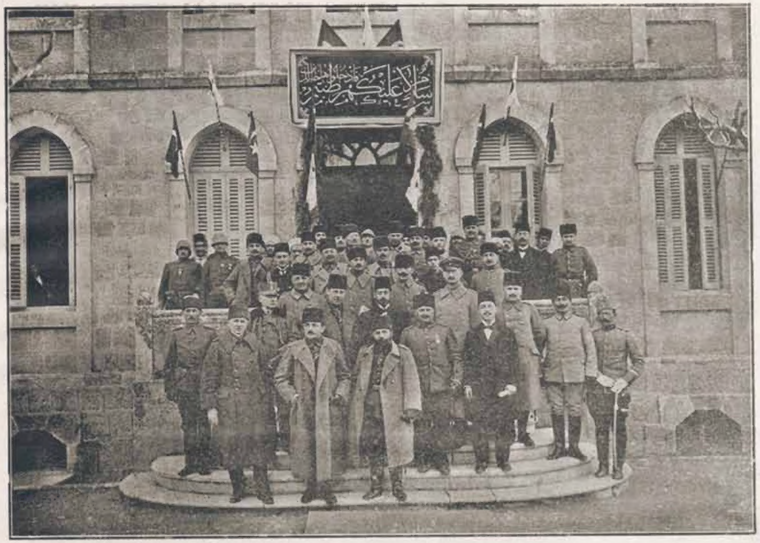

[اورتاده انور پاشا ، صولنده جمال پاشا، صاغنده برونزار پاشا ، آرقه‌ده آوستریا]

قدس شریفده : صلاح الدین ایوبی مدرسه‌سنك رسم كشادنده

[و آلمانیا آتاشه میلیترلریله قرارگاه عمومی ودردنجی اوردو قرارگاهندن بر قسم معیت]

بئر السبعده: باش قوماندان وکیلی انور پاشا ایله جمال پاشا — سویش قنالنه دوغرو تفتیشه حرکت

Başkumandan Vekili Enver Paşa, solunda Dördüncü Ordu Kumandanı Cemal Paşa ile maiyyetleri Kudüs-i Şerif medhalinde: ahâli-i mahalliye tarafından tertip edilen tâk-ı sürûr altında

Kudüs-i Şerif'te Mescid-i Aksâ avlusunda Başkumandan Vekili'ne intizar

باش قوماندان وكيلى انور پاشا، صولنده دردنجى اردو قوماندانى جمال پاشا ايله معيتلرى قدس شريف مدخلنده:
اهالئ محليه طرفندن ترتيب ايديلن طاق سرور آلتنده

قدس شريفده مسجد اقصا آولوسنده باش قوماندان وكيلنه انتظار

« چناق قلعه محاربه سی مناقبندن »

سد البحرده تلغراف مالزمه سنی طاشیان انکلیز تلغراف آرابه سنك موفق طوبجی مرمیلریمز آلتنده پارالانمسی

« صاغ قالان ایکی حیوانی قورتاروب آلمقدن فراره موفق اولمقلری ایچون بو ایکی انکلیزه حرب مدالیه سی لایق کورولمش ، بو فراری بیوك بر موفقیت صایان انکلیزلر بو لوحه یی غزته لرینه باصمشلردی »

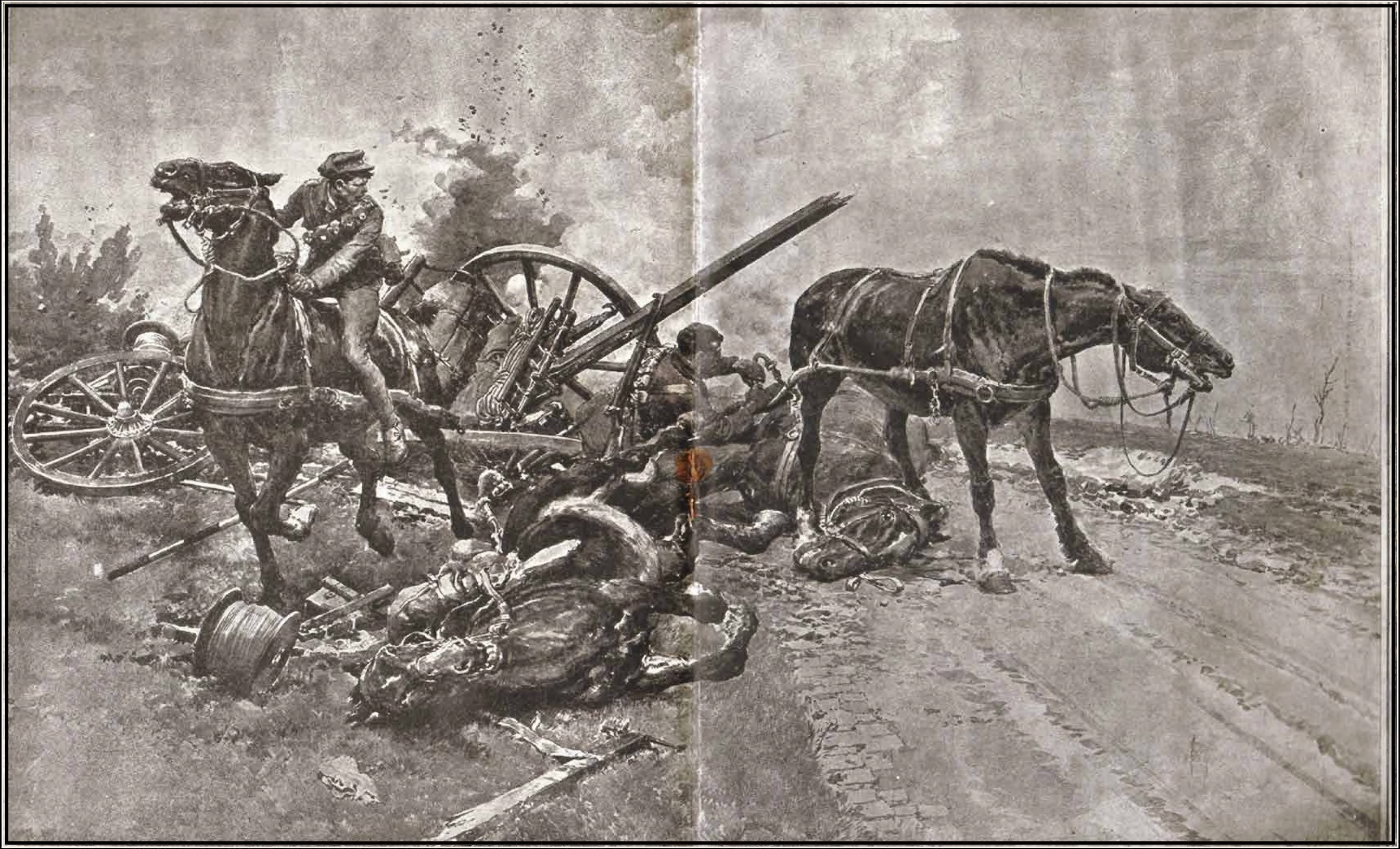

"Çanakkale muharebesi menakibinden"
Seddülbahir'de telgraf malzemesini taşıyan İngiliz telgraf arabasının muvaffak topçu mermilerimiz altında paralanması
"Sağ kalan iki hayvanı kurtarup ateşimizden firara muvaffak oldukları için bu iki İngiliz'e harp madalyası lâyık görülmüş ve bu firarı büyük bir muvaffakiyet sayan İngilizler bu levhayı gazetelerine basmışlardı."

DAĞISTANÎ MEHMED FAZIL PAŞA

Birinci Ferik Dağıstanî Mehmed Fazıl Paşa (Kutü'l-Amare) önünde şehid oldu. Herkesin tanıdığı, herkesin sevdiği ve hürmet etdiği bir adam... Her semi'a mülayim ve her kalbe mûnis gelen bir isim daha, vatanımızın sine-i hâkından tarihimizin ka'riyâdına intikal ediyor.

Mehmed Fazıl Paşa hayat-ı mücahedeye akrabasından büyük Şeyh Şamil'in maiyyetinde dahil olurken henüz yedi yaşında idi. Bir gayz-ı bî-emân ile Kafkasya'ya elli sene mütevaliyen yağan Moskof güllelerinin son daneleri, bu necib Kafkasyalının beşiği etrafına düşmüşdü. Son vatan müttehizi olan Irak'ın kalbgâhına atılan İngiliz mermileri de göğsü ve tabutu üstünde patladı. Bu yeryüzünde o muazzam ibtidaya bundan layık bir intiha-yı muhteşem olamaz.

Dünyanın en mahir cündisi ve silahşörü bulunduğu müttefikun aleyh olan Mehmed Fazıl Paşa'nın rahş-ı gazası önüne takdir-i ezelî, biri masum, diğeri muhib, iki binek taşı vaz' etmişdi: Beşiğinden süvar olduğu semend-i celadetden tabutunun üstünde indi!...

Vatan-ı aslîsinin gırîv-i azm u rezmiyle nesîs-i ihtizar ve inkisarını aynı aşk ve iman ile dinlemiş, Rusya çarının ihtişam-ı meşhun saraylarındaki altun düğmeli, sırma kordonlu hizmetleri, halife ordusunun vazî' ve mütevâzi' zabitliğiyle bi'l-iftihar mübadele etdikden sonra, bu devletin haricî, dahilî bir çok vekayi'i karşısında göğsünü tam kırk sene kurşunlara açarak dolaşmış bir canfeda-yı din ve vatan idi. Yedi yaşında aramaya başladığı şehadeti nihayet yetmiş yaşında ve en şerefli bir sahne-i mücadelede buldu. Na'aş-ı mübareki huzurunda hepimiz bâ-kemal ihtiram-ı rükû' etmeliyiz!...

Mehmed Fazıl Paşa'nın namını pek genç yaşımdan beri işidirdim. Mahiyet-i ef'âl ve ahlakına vâkıf olanlar, bu asil Dağıstanlıyı merdliğin, kahramanlığın, ulû cenabın bir timsal-i zî-hayatı suretinde gösterirler ve sena ederlerdi. Şahsını harb-i umuminin ilanından az evvel tanıdım. Bağdad'dan Kafkas daru'l-cihadına giderken Musul'dan geçmiş ve bir kaç gün kalmışdı. Bilahire Bağdad'da aylarca beraber bulunduk. Uzun boyundan, geniş göğsünden, iri çehresinden, ak ve seyrek sakalından münteşir heybetler arasında, daima müşfik bakan gözleri, o metin ve muhîb cismin içinde hassâs ve rakîk bir rûhun gizlendiğini haber verirdi.

Şehid Mehmed Fazıl Paşa

Büyük ve yekpare bir mermer heykel üstüne konmuş bir arslan başı tasavvur ediniz: İşte Mehmed Fazıl Paşa'nın dururken aldığı şekl-i haricî!.. Fakat o nüvaz-şikâr nazarların tevali-i in'itafıyla konuşmaya ve bahs, ailesinin reis-i muazzamı ve hissiyat ve harekatının mürşidi, nazımı, pîri Şeyh Şamil ile şeyhin necl-i necibi Gazi Mehmed Paşa'ya -ki Mehmed Fazıl Paşa'ya eniştelikle de bir karabet-i munzammesi vardı- intikal edince o hayırhâh bakışlı mavi gözlerinin tabaka-i karniyyesi birden bire kızarır ve ağlar, ağlardı. Dağlarına Rusların elli sene ateş ve ölüm yağdırdığı Kafkasya'nın yâd-ı hicranı yolunda Mehmed Fazıl Paşa'nın gözleri altmış sene yaşlar akıtdı. Pek az kalb-i beşer vardır ki bir teessür-i necibi kudret ve şiddet-i evveliyesiyle bu kadar uzun müddet muhafaza edebilmiş olsun!...

O daima Kafkasya'yı söylemekle mahzuz ve öyle zann ederim ki mütesellî idi. Şeyh Şamil'le beraber nasıl harb etdiklerini ve yine birlikde esir düşerek esaretde nasıl yaşadıklarını hikaye etdiği zaman, sade ve basit sözlerden müteşekkil ifadesi o kadar samimi ve canlı bir belagat alırdı ki adeta o vekayi' ve menazırı kendi gözlerimle görür ve o velvele-i vegayı kendi kulaklarımla işidir gibi olurdum. Kafkasya'nın birgün behemehal bize avdet edeceğine kani' ve mu'tekid idi. Çünkü seyyid ve senedi Şeyh Şamil hazretleri bu kanaatle yaşamış, bu itikad ile döğüşmüş ve bu iman ile ölmüşdü!..

Mehmed Fazıl Paşa derdi ki:

– Biz Rusya'da iken bir gün Şeyh Şamil, evlad ve ekaribini nezdine davet etdi. Ve Kafkasya'yı Ruslardan istirdad için her fırsatdan bi'l-istifade ve son ferdimiz kalıncaya kadar hepimizin çalışmamızı bize vasiyet suretinde tavsiye etdikden sonra, "Kafkasya Osmanlı padişahınındır. Moskoflardan kurtarır kurtarmaz, mülkü sahibine

طاغستانی محمد فاضل پاشا

برنجی فریق طاغستانی محمد فاضل پاشا (کوت الاماره) اوکنده شهید اولدی. هر کسك طانیدیغی، هر کسك سودیکی و حرمت ایتدیکی بر آدم... هر سمعه ملایم وهر قلبه مونس کلن بر اسم دها، وطنمزك سینهٔ خاکندن تاریخمزك قعریادینه انتقال ایدییور.

محمد فاضل پاشا حیات مجاهده‌یه اقرباسندن بیوك شیخ شاملك معیتنده داخل اولورکن هنوز یدی یاشنده ایدی. بر غیظ بی امان ایله قفقاسیه‌یه اللی سنه متوالیاً یاغان موسقوف کولله‌لرینك صوك دانه‌لری، بو نجیب قفقاسیه‌لینك بشیکی اطرافنه دوشمشدی. صوك وطن متخذی اولان عراقك قلبکاهنه آتیلان انکلیز مرمیلری ده کوکسی و تابوتی اوستنده پاطلادی. بو یریوزنده او معظم ابتدایه بوندن لائق بر انتهای محتشم اوله‌ماز.

دنیانك اك ماهر جندیسی و سلاحشوری بولندیغی متفق علیه اولان محمد فاضل پاشانك رخش غزاسی اوکنه تقدیر ازلی، بری معصوم، دیکری مهیب، ایکی بینك طاشی وضع ایتمشدی: بشیکندن سوار اولدیغی سمند جلادتدن تابوتنك اوستنده ایندی!...

وطن اصلیسنك غریو عزم و رزمیله نفیس احتضار و انکسارینی عین عشق و ایمان ایله دیکله‌مش، روسیه چارینك احتشام مشحون سرایلرنده‌کی آلتون تکه‌لی، صیرمه قوردونلی خدمتلری، خلیفه اردوسنك وضیع ومتواضع ضابطلکیله بالافتخار مبادله ایتدکدن صوکره، بو دولتك خارجی، داخلی بر چوق وقایعی قارشیسنده کوکسنی تام قرق سنه قورشونلره آچه‌رق طولاشمش بر جانفدای دین و وطن ایدی. یدی یاشنده آرامغه باشلادیغی شهادتی نهایت یتمش یاشنده واك شرفلی بر صحنهٔ مجادله‌ده بولدی. نعش مبارکی حضورنده هپمز با کمال احترام رکوع ایتملی‌یز!...

محمد فاضل پاشانك نامنی پك کنج یاشمدن بری ایشیدیردم. ماهیت افعال واخلاقنه واقف اولانلر، بو اصیل طاغستانلی‌یی مردلکك، قهرمانلغك، علو جنابك بر تمثال ذی حیاتی صورتنده کوسترلر وثنا ایدرلردی. شخصنی حرب عمومینك اعلانندن آز اول طانیدم. بغداددن قفقاس دارالجهادینه کیدرکن موصلدن کچمش و برقاچ کون قالمشدی. بالآخره بغدادده آیلرجه برابر بولندق. اوزون بویندن، کنیش کوکسندن، ایری چهره‌سندن، آق و سیرك صقاللرندن منتشر هیبتلر آراسنده، دائما مشفق باقان کوزلری، او متین ومهیب جسم ایچنده حساس ورقیق بر روحك کیزلندیکنی خبر ویردی.

شهید محمد فاضل پاشا

بیوك و یکپاره بر مرمر هیکل اوستنه قونمش بر آرسلان باشی تصور ایدیکز: ایشته محمد فاضل پاشانك طورورکن آلدیغی شکل خارجی!.. فقط او نوازشکار نظرلرك توالی العطافیله قونوشمه وبحث، عائله‌سنك رئیس معظمی و حسیات و حرکاتنك مرشدی، ناظمی، پیری شیخ شامل ایله شیخك نجل نجیبی غازی محمد پاشایه ـ که محمد فاضل پاشایه انشته‌لکله ده بر قرابت منضمه‌سی واردی ـ انتقال ایدنجه او خیرخواه بافشل ماوی کوزلرینك طبقهٔ قرنیه‌سی بردن بره قیزارر و آغلار، آغلاردی. طاغلرینه روسلرك اللی سنه آتش و اولوم یاغدیردیغی قفقاسیه‌نك یاد هجرانی یولنده محمد فاضل پاشانك کوزلری آلتمش سنه یاشلر آقتدی. پك آز قلب بشر واردر که بر تأثر نجیبی قدرت وشدت اولیه‌سیله بو قدر اوزون مدت محافظه ایده‌بیلمش اولسون!..

او دائما قفقاسیه‌یی سویلمکله محظوظ و اویله ظن ایدرم که متسلی ایدی. شیخ شامل‌له برابر نصل حرب ایتدکلرینی و ینه برلکده اسیر دوشه‌رك اسارتده نصل یاشادقلرینی حکایه ایتدیکی زمان، ساده و بسیط سوزلردن متشکل افاده‌سی او قدر صمیمی و جانلی بر بلاغت آلیردی که عادتا او وقایع و مناظری کندی کوزلرمله کورر واو ولولهٔ وغایی کندی قولاقلرمله ایشیدیر کبی اولوردم. قفقاسیه‌نك بر کون بهمه حال بزه عودت ایده‌جکنه قانع و معتقد ایدی. چونکه سید و سندی شیخ شامل حضرتلری بو قناعتله یاشامش، بو اعتقاد ایله دوکوشمش و بو ایمان ایله اولمشدی!..

محمد فاضل پاشا دیردی که:

— بز روسیه‌ده ایکن بر کون شیخ شامل، اولاد و اقاربنی نزدینه دعوت ایتدی. و قفقاسیه‌یی روسلردن استرداد ایچون هر فرصتدن بالاستفاده و صوك فردمز قالنجه‌یه قدر هپمزك چالشمه‌مزی بزه وصیت صورتنده توصیه ایتدکدن صوکره، «قفقاسیه عثمانلی پادشاهنکدر. موسقوفلردن قورتارر قورتارماز، ملکی صاحبنه

Keban madeninde Fırat Nehri'nin bir sahilinden diğerine ağırlık nakliyatı

Birecik'de Fırat nehrinden kayıklarla sahilden sahile nakliyat-ı askeriye

teslim ediniz ve siz de memalik-i şahanenin başka taraflarında nasibinizi arayınız. Kafkasya'da kalırsanız belki içinizden veya evladınızdan biri şeytana uyarak, halife-i İslamı dil-gîr edecek veya şübheye düşürecek bir hareketde bulunur." dedi.

Mehmed Fazıl Paşa'nın nazarında Kafkasya, üstünde Şeyh Şamil'in kâid olduğu bir erike-i kudsiyet idi. Onun fevkinde halife-i İslamı ânın üstünde de ma'bud-ı inâmı görürdü.

Şeyhinin ruhu, bu mürid-i himmetinin akibet-i muazzamasıyla elbette mübahî, halife-i İslam'ın kalbi, saltanat ve hilafetinin bu hizmetkar cannisarından elbette memnun ve Rabb-i lem-yezelde bu mücahid ve şehid kulundan elbette ve elbette razıdır.

Revan-ı pakına el-Fatiha!...

Süleyman Nazif

* * *

24 Şubat 331 tarihinde rütbe-i şehadeti ihraz eylemiş olan mütekaid süvari birinci feriki Mehmed Fazıl Paşa

Şeyh (Şamil) Paşa'nın kayın biraderi olup Rusya mektebinde tahsil ederek imparator silahşörlerinden iken Dersaadet'e bilvürud ilticasına binaen uhdesine topcı sol kol ağalığı tevcihiyle Anadolu harb ordusuna memur edilmiş ve sağ kol ağası nasb edilmişdir (Mayıs 1298) [Mirlivalığa kadar terfi-i meratibi harbde ve bade'l-harb maiyyet-i seniyyede iken vukubulmuşdur.]

Diyarbakır'da Dicle nehrinde kelekle nakliyat

Maiyyet-i seniyyede yaver iken yaverlik ünvanının ibkasıyla altıncı ordu süvari alaylarında istihdam olunmak üzre mirliva iken Bağdad'da gönderilmişdir (Şubat 98). On altıncı süvari livası kumandanlığına tayin olunmuşdur (Haziran 99). Uhdesine feriklik rütbesi tevcihiyle Vezne ve Lahican kumandanlığına tayin olunmuşdur (Kanun-ı evvel 320). Pesve işinin hitamına kadar kalmak üzre altıncı süvari fırkası kumandanlığına tayin olunmuşdur (Haziran 320). Musul havalisinde Pesve'deki Kuva-yı Mütehaşşide kumandanlığında bulundukları sırada ibraz eyledikleri asar-ı tecellüd ve fedakarîye binaen rütbeleri birinci ferikliğe terfi' buyurulmuşdur (Kanun-ı sani 323) Pesve'de bulunan müşarün ileyh Bağdad'a avdetle altıncı ordu müşiriyeti vekaletini ifaya memur buyrulmuşdur (Temmuz 324) Musul ve havalisi kumandanlığı inzimamıyla Musul vilayeti valiliğine tayin buyrulmuşdur (Haziran 325). Taleblerine binaen tekaüdleri icra kılınmışdır (Kanun-ı sani 326). Eylül 330'da Kafkas cebhe-i harbinde üçüncü orduda süvari kumandanlığına ve altı ay sonra Irak cephesine tayin olunarak deruhde buyurdukları Aşair kumandanlığıyla Sayistepe muharebesinde vasıl-ı mertebe-i şehadet olmuşlardır.

Cezire'de Dicle nehrinden Musul'a giden kelekler

Dağıstanî Mehmed Fazıl Paşa merhumun şehadetine ehibba-yı fazılasından şair-i şehîr Zehavîzade Cemil Efendi'nin inşâd etdiği tarih-i belîğ tamdır:

el-mevtü iz vatanü'l-ebiyyi muhaddedun
mecdun yüşayi'u av hayatun tahludun
lima neahu'l-berku kultu muerrihun
ve fi'ş-şehadeti bi'l-Iraki Muhammedun

1334

Harfiyyen tercümesi: İzzet-i nefs sahibi olan vatan düçar-ı tehdid olunca mevt, bir mecd-i müebbed veya bir ömr-i muhalliddir. Telgraf ölüm haberini getirdiği zaman tarih olarak dedim ki:

Mehmed Irak'da nail-i şehadet oldu!

بيره جكده فرات نهرندن قايقلرله ساحلدن ساحله نقليات عسكريه

كبانه معدننده فرات نهرينك بر ساحلندن ديكرينه اغيرلق نقلياتى

دياربكرده دجله نهرنده كلكله نقليات

جزيره ده دجله نهرندن موصله كيدن كلكلر

YAŞAYAN ÖLÜLER

Nişancı Y1 Plevne Taburu K1 Kumandanı Zeyrekli İsmail Hakkı Efendi (29 Haziran 331)

Y10 T1 K8 Kumandanı Kıdemli Yüzbaşı Mehmed Vasfi Efendi (29 Haziran 331)

Y17 Kumandanı Binbaşı Hüseyin Bey (30 Haziran 331)

Topçu Miralayı Mehmed Said oğlu İskender Bey Tarih-i şehadeti: (16 Kânun-ı evvel 330)

Merkez Kumandanlığı Tabib-i sâbıkı Yüzbaşı Sinoplu Sefer Efendi (1 Kânun-ı sâni 330)

Y51 T2 K8 İhtiyat Mülazım-ı sânîsi Afif Efendi (2 Kânun-ı sânî 331)

Y20 T2 K2 Mülazım-ı sânî Hüseyin Hüsni Efendi (15 Nisan 331)

Y6 T1 K2 Kumandanı Yüzbaşı Mamuretü'l-Azizli Hüsnü Fehmi Efendi (6 Mayıs 331)

Y14 T1 K3 Mülâzım-ı evvel Trablusgarplı Muhammed Kemal Efendi (21 Nisan 331)

Y7 T3 K10 Mülazım-ı sânî İbrahim Naci Efendi (8 Haziran 331)

Haleb Jandarma Alayı'nın Antakya Takım Kumandanı Mülazım-ı sânî Salih Zeki Efendi (29 Mayıs 331)

Y 54 T2 K2 Kumandanı Mülâzım-ı evvel Giritli Mehmed Kamil Efendi (25 Temmuz 331)

Mülazım-ı sânî Edirne Edirneli İbrahim Edhem oğlu Mustafa Asım Efendi (25 Temmuz 331)

Y87 T2 K8 Mülazım-ı sânî Sabit oğlu Mehmed Nihad Efendi (3 Teşrin-i evvel 330)

Mülazım-ı sânî Edirneli Emin oğlu Tevfik Efendi (29 Haziran 331)

Mülâzım-ı evvel Samsunlu Mehmed oğlu Mustafa Râmiz Efendi (25 Nisan 331)

یاشایان ئولولر

طوپچی میرالایی محمد سعید اوغلی اسکندر بك تاریخ شهادتی: (۱۶ کانون اول ۳۳۰)

ی ۱۷ قوماندانی بیکباشی حسین بك (۳۰ حزیران ۳۳۱)

ی ۱۰ ط ۱ ك ۸ قوماندانی قدملی یوزباشی محمد وصفی افندی (۲۹ حزیران ۳۳۱)

نشانجی ی ۱ پلونه طابوری ك ۱ قوماندانی زیرکلی اسماعیل حقی افندی (۲۹ حزیران ۳۳۱)

ی ۶ ط ۱ ك ۲ قوماندانی یوزباشی معمورة العزیزلی حسنی فهمی افندی (۶ مایس ۳۳۱)

ی ۲۰ ط ۲ ك ۲ ملازم ثانی حسین حسنی افندی (۱۵ نیسان ۳۳۱)

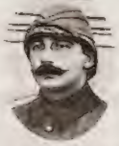
ی ۵۱ ط ۲ ك ۸ احتیاط ملازم ثانیسی عفیف افندی (۲ کانون ثانی ۳۳۱)

مرکز قوماندانلغی طبیب سابقی یوزباشی سینوبلی صفر افندی (۱ کانون ثانی ۳۳۰)

ی ۵۴ ط ۲ ك ۲ قوماندانی ملازم اول کریدلی محمد کامل افندی (۲۵ تموز ۳۳۱)

حلب ژاندارمه آلاینك انطاکیه طاقم قوماندانی ملازم ثانی صالح ذکی افندی (۲۹ مایس ۳۳۰)

ی ۷ ط ۳ ك ۱۰ ملازم ثانی ابراهیم ناجی افندی (۸ حزیران ۳۳۱)

ی ۱۴ ط ۱ ك ۳ ملازم اول طرابلس غربلی محمد کمال افندی (۲۱ نیسان ۳۳۱)

ملازم اول صامسونلی محمد اوغلی مصطفی رامز افندی (۲۵ نیسان ۳۳۱)

ملازم ثانی ادرنه‌لی امین اوغلی توفیق افندی (۲۹ حزیران ۳۳۱)

ی ۸۷ ط ۲ ك ۸ ملازم ثانی ثابت اوغلی محمد نهاد افندی (۳ تشرین اول ۳۳۰)

ملازم ثانی ادرنه‌لی ابراهیم ادهم اوغلی مصطفی عاصم افندی (۲۵ تموز ۳۳۱)

Çanakkale'den düşmanın kaçacağı günü yalnız bir fırkamız cephesine attığı mermiler

Çanakkale'de düşmandan iğtinam etdiklerimizden

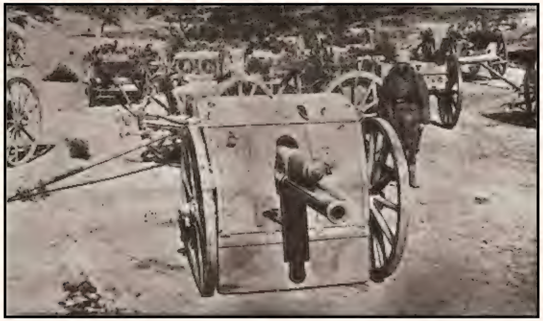

Düşmandan sağlam olarak zaptettiğimiz seri ateşli toplardan bir kısım

Düşman siperlerinden toplayıp bir yere depo ettiğimiz mühimmat ve cephanelerin askerlerimize sûret-i tevzîi ve kayd muâmelesi

Tekeburnu'nda: Düşmandan iğtinam ettiğimiz, bisküvit ve konserve sandıklarının kıt'âta nakl ve tevzîi

جناق قلعه‌دن دشمنڭ قاچه‌جغی
كونی يالكز بر فرقه‌مز جبهه‌سنه
آتديغی مرميلر

جناق قلعه‌ده دشمندن اغتنام
ايتدكلرمزدن

دشمندن صاغلام
اوله‌رق ضبط
ايتديكمز سريع
آتشلی طوپلردن
بر قسم

دشمن سپرلرندن
طوپلايوب بر يره
ده‌پو ايتديكمز
مهمات و جبخانه‌لرك
عسكرلريمزه صورت
توزيعی و قيد
معامله‌سی

تكه برونده : دشمندن
اغتنام ايتديكمز بيسكويت
و قونسروه صندوقلرينڭ
قطعاته نقل و توزيعی

Seddülbahir'de düşmanın barınamayup terk etdiği mahfuz liman ve iskeleleri

(1) Seddülbahir sahasının deniz cihetinden görünüşü

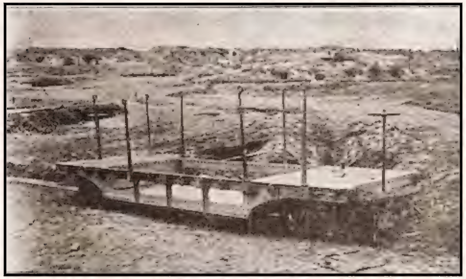

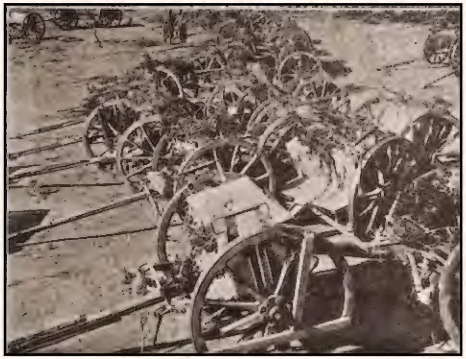

1- Seddülbahir'de iğtinam etdiğimiz milyonlarca arpa çuvallarından bir yığın.

2- "Dekovil hattında kullandıkları nakliyat arabaları"

3- İğtinam olunan toplar ve cebhane arabaları.

سدالبحرده دشمنك بارينه‌ميوب ترك ايتديكى محفوظ ليمان و اسكله‌لرى

١٠ سدالبحر ساحه‌سنك دكز جهتندن كورونيشى

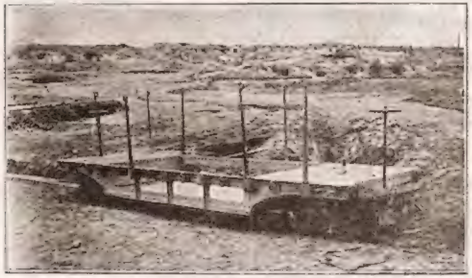

١ — سد البحرده اغتنام ايتديكمز مليونلرجه آرپه چواللرندن بر ييغين .

٢ — دهقوويل خطنده قوللانديقلرى نقليات آرابه‌لرى

٣ — اغتنام اولنان طوپلر وجبخانه آرابه‌لرى .

1- Mülazım-ı evvel Nazım Efendi
2- Yüzbaşı Hikmet Efendi
3- Doktor Alaeddin Efendi
4- Yüzbaşı Mehmed Rahmi Efendi
5- Doktor Şükrü Bey
6- Mülazım-ı evvel Ömer Vehbi Efendi
7- Yüzbaşı Bedri Efendi

Almanya kaplıcalarında tedavide mecruh zabitanımızın, mecrûh Alman ve Avusturya zâbitleriyle musahabeleri

8- Kaimmakam Servet Bey
9- Mülazım Şevket Efendi
10- Doktor İhsan Arif Bey

Taşkışla Hilal-i Ahmer hasta-hanesinde mecruh gazilerimiz ve hasta-hane heyeti

---

Arıburnu'nda Kocadere'de şimâl grubu on altıncı fırka ağır mecrûhin hasta-hanesi

١ — ملازم اول ناظم افندی
٢ — يوزباشی حكمت افندی
٣ — دوقتور علاء الدين افندی
٤ — يوزباشی محمد رحمی افندی
٥ — دوقتور شكری بك
٦ — ملازم اول عمر وهبی افندی
٧ — يوزباشی بدری افندی

آلمانيا قاپليجه‌لرنده تداويده مجروح ضابطانمزك، مجروح آلمان و آوستريا ضابطلريله مصاحبه‌لری

٨ — قائممقام ثروت بك
٩ — ملازم شوكت افندی
١٠ دوقتور احسان عارف بك

طاشقشله هلال احمر خسته‌خانه‌سنده مجروح غازيلرمز و خسته‌خانه هيئتی

آری بورننده قوجه دره‌ده شمال غروبی اون آلتنجی فرقه آغير مجروحين خسته‌خانه‌سی

Son defa Ruslardan alınan esirlerden bir grup

1-Anafartalar'da ayağından mecruh düşen Hindistan ordusuna mensub İngiliz Yüzbaşısı Davoz.

2- Çanakkale'de bir hevaî muharebe neticesinde tayyaresiyle birlikde arkasından mecruhen yere indirilen İngiliz tayyarecilerinden zabit vekili D. M. Branson.

3- Avustralya fırkası T16'dan ayağından mecruh İngiliz neferi Don.

Kafkas ve Çanakkale harp cephelerinde alınan esir kâfilelerinden

صوڭ دفعه روسلردن آلنان اسیرلردن بر غروپ

۱ ـ آنافارطه لرده آیاغندن مجروح دوشن هندستان اردوسنه منسوب انکلیز یوزباشیسی داووز. ۲ ـ چناق قلعه ده بر هوائی محاربه نتیجه‌سنده طیاره‌سیله برلکده آرقه‌سندن مجروحاً یره ایندیریلن انکلیز طیاره جیلرندن ضابط وکیلی د. م برانسون. ۳ ـ اوسترالیا فرقه‌سی ط۱۶ دن آیاغندن مجروح انکلیز نفری دون.

قافقاس وچناق قلعه حرب جبهه‌لرنده آلنان اسرا قافله‌لرندن

ییل — ۱

حرب مجموعه‌سی

صایی — ۷

جمازی الاخر ۱۳۳٤

فیئاتی: ۲۰ پاره

مارت ۱۳۳۲

استانبول و ولایات ایچون پوسته اجرتیده داخل اولدیغی حالده بر ییلق اشتراك بدلی ۱۵ غروش

اوده بش کونده بر چیقار عسکری و محاربه‌دن بحث ایدر رساله‌ٔ مصوره

اداره‌خانه: استانبول — جغال اوغلی قاپالی فرون سوقاغی نومرو ٦ (تلفون: ۱۸٥٤)

« خاطرهٔ جلادت » طوپی

صاغنده بولنانلر: شهزاده مجید و عمر حلمی افندیلر حضراتیله شیخ الاسلام، وصدراعظم پاشا، بولغارستان سفیری، خارجیه ناظری خلیل بك، زراعت ناظری نسیمی بك
صولنده بولنانلر «صاغدن صول ایله» آلمانیا سفیری قونت ولف مترنیخ، اوستریا سفیری مارکی پالاویچینی جنابلری، حاجی عادل بك، مدحت شکری بك، پولیس مدیری بدری بك.

بایزید میدانه وضع اولنان طوپك رسم کشادنده باش قوماندان وکیلی طرفندن نطق ایراد اولنورکن